

Slutredovisning av regeringsuppdrag om att utveckla den myndighetsgemensamma satsningen mot avfallsbrottslighet

Remiss från Klimat- och näringslivsdepartementet
Remisstid den 11 september 2026

Förslag till beslut

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.
Remissen besvaras med Stockholms stads yttrande, bilaga 1 till stadens promemoria.

Föredragande borgarråden Åsa Lindhagen

Sammanfattning av ärendet

Klimat- och näringslivsdepartementet har remitterat slutredovisningen av ett regeringsuppdrag om att utveckla den myndighetsgemensamma satsningen mot avfallsbrottslighet till bland annat Stockholms stad för yttrande.

Regeringen fattade den 16 juni 2022 beslut om att ge uppdraget åt Naturvårdsverket, Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten, Kustbevakningen, Tullverket samt Länsstyrelserna i Gävleborgs län, Norrbottens län, Skåne län, Stockholms län och Västra Götalands län. Syftet med regeringsuppdraget är att stärka samverkan mellan de myndigheter som är involverade i att bekämpa avfallsbrottsligheten.

I uppdragets slutredovisning ges en rad nya förslag på åtgärder för att ytterligare utveckla den myndighetsgemensamma satsningen mot avfallsbrottslighet.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret och miljö- och hälsoskyddsnämnden. På grund av den korta remisstiden har miljöförvaltningen besvarat remissen genom ett kontorsyttrande.

Stadsledningskontoret instämmer i slutredovisningens slutsatser och tillstyrker samtliga åtgärdsförslag.

Miljöförvaltningen ställer sig mycket positiv till slutredovisningens slutsatser och åtgärdsförslag. Vidare vill miljöförvaltningen särskilt understryka vikten av att

tillräckligt höga miljöstraffsavgifter införs för juridiska personer som inte sorterar sitt bygg- och rivningsavfall enligt lagstiftningen.

Föredragande borgarrådets synpunkter

Avfallsbrottsligheten är ett allvarligt samhällsproblem som måste mötas med kraftfulla och samordnade åtgärder.

Miljöbrott skiljer sig från många andra brott genom att brottsoffret ofta är mer diffust. Det handlar om vår gemensamma miljö, ekosystem, djurs livsvillkor och människors hälsa. Miljöbrott kan dessutom ta lång tid att upptäcka, samtidigt som åtal väcks alltför sällan och straffnivåerna i många fall är för låga för att ha en tillräckligt avskräckande effekt. Sammantaget har detta gjort att miljöbrott fått alldeles för låg dignitet, trots att problemen är både omfattande och allvarliga. Konsekvenserna kan vara långvariga och innebära betydande skador på miljön, folkhälsan och samhällets resurser. Avfallsbrottslighet är ett tydligt exempel på detta.

Den organiserade brottsligheten inom avfallssektorn har tillåtit växa och har i vissa fall tjänat stora pengar på att medvetet och systematiskt dumpa avfall i naturen. Det är oacceptabelt. Avfallsbrottsligheten behöver förebyggas på ett betydligt mer effektivt sätt och ses som en del av ett bredare brottsförebyggande arbete. Här är en starkt samverkan mellan myndigheter avgörande.

Därför ställer vi oss positiva till slutredovisningens slutsatser och förslag. Det är angeläget att den myndighetsgemensamma samverkan mot avfallsbrottslighet fortsätter att utvecklas. Samtidigt behöver kommunernas roll och möjlighet att bidra och ta del av detta arbete stärkas.

Något som också är viktigt för att motverka avfallsbrottsligheten är skärpta och tydliga spelregler. Det ska aldrig löna sig att bryta mot miljölagstiftningen. Det är därför av stor vikt att straffnivåerna för avfallsbrott blir tillräckligt höga för att nå önskad effekt.

I övrigt hänvisar vi till stadens yttrande.

Stockholm den 2 september 2026

Åsa Lindhagen

Bilagor

1. Stockholms stads yttrande, dnr KS 2026/653-11.1
2. Remiss - Slutredovisning av regeringsuppdrag om att utveckla den myndighetsgemensamma satsningen mot avfallsbrottslighet, dnr KS 2026/653-1.1

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Ärendet

Klimat- och näringslivsdepartementet har remitterat slutredovisningen av ett regeringsuppdrag om att utveckla den myndighetsgemensamma satsningen mot avfallsbrottslighet till bland annat Stockholms stad för yttrande. Regeringen fattade den 16 juni 2022 beslut om att ge uppdraget åt Naturvårdsverket, Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten, Kustbevakningen, Tullverket samt Länsstyrelserna i Gävleborgs län, Norrbottens län, Skåne län, Stockholms län och Västra Götalands län. Regeringsuppdraget baseras på den lägesbild och förslag som gavs i regeringsuppdraget Förstärkta insatser mot brottslighet inom avfallsområdet (NV-02193-21) från mars 2022, som Stockholms stad besvarade när denna remitterades (KS 2022/505).

Syftet med regeringsuppdraget är att stärka samverkan mellan de myndigheter som är involverade i att bekämpa avfallsbrottsligheten. Åtgärder har föreslagits i årliga delredovisningar. I den remitterade slutredovisningen ges följande sex nya förslag:

- Förslag om att Arbetsmiljöverket får i uppdrag att, tillsammans med länsstyrelserna och övriga myndigheter i Center mot arbetslivskriminalitet, utreda hur länsstyrelserna kan samverka med Center mot arbetslivskriminalitet inom frågor som rör avfallsbrott.
- Förslag om att Naturvårdsverket får i uppdrag att utreda reglering av länsstyrelsernas uppföljning och utvärdering av hur tillsynen bedrivs i länets kommuner.
- Förslag om att införa en miljö sanktionsavgift för utebliven sortering av bygg- och rivningsavfall.
- Förslag om att ändra i miljöbalken för att säkerställa tillsynsmyndigheternas möjlighet att kräva ersättning av verksamhetsutövare för provtagnings- och analyskostnader.
- Förslag om att uppdragsmyndigheterna i detta uppdrag får i uppdrag att fortsätta samverkan om avfallsbrottslighet i ytterligare tre år.
- Ett gemensamt instämmande till ett förslag lämnat av Miljöstraffrättsutredningen om författningsreglerad myndighetssamverkan inom miljöbrottsområdet.

Därtill redovisas ett antal bedömningar om åtgärder som myndigheterna avser vidta under 2026 och framåt. Förslagen och bedömningarna omfattar hela rättskedjan och omfattar åtgärder för att förebygga avfallsbrott, öka upptäckten av avfallsbrott samt åtgärder för att öka andelen brottsutredningar som leder till lagföring. I redovisningen ingår även förslag på åtgärder för att utveckla myndighetssamverkan mot avfallsbrottslighet.

Remissammanställning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret och miljö- och hälsoskyddsnämnden. På grund av den korta remisstiden har miljöförvaltningen besvarat remissen genom ett kontorsyttrande.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 13 augusti 2026 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret instämmer i slutredovisningens slutsatser och tillstyrker de förslag på åtgärder som ges i den. Stadsledningskontoret anser att kommuners roll i den fortsatta utvecklingen av den myndighetsgemensamma samverkan mot avfallsbrottslighet bör stärkas.

Stadsledningskontoret instämmer i slutredovisningens slutsatser och tillstyrker de förslag på åtgärder som ges i den, inom samtliga områden.

5.6 Förslag om att förlänga samverkan som idag bedrivs inom regeringsuppdraget för att inte få ett avbrott i samverkan

Stadsledningskontoret ser positivt på en fortsatt utveckling av den myndighetsgemensamma samverkan mot avfallsbrottslighet. Avfallsbrottslighet har tydliga kopplingar till organiserad brottslighet, kriminell ekonomi och osund konkurrens – vilket innebär att frågan behöver hanteras som en del av ett bredare brottsförebyggande arbete. Kommuner som Stockholms stad har genom sin tillsyn, lokalkännedom och sitt utvecklade brottsförebyggande arbete en viktig roll i detta arbete. I den fortsatta utvecklingen bör därför kommunens möjligheter att bidra till och ta del av gemensamma lägesbilder och relevant informationsutbyte beaktas.

Miljöförvaltningen

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 9 juli 2026 har i huvudsak följande lydelse.

Miljöförvaltningen är mycket positiv till de slutsatser som de berörda myndigheterna har enats om inom ramen för sitt uppdrag att utveckla samverkan i syfte att förebygga illegal avfallshantering.

Miljöförvaltningen tillstyrker de förslag på åtgärder som föreslås i slutredovisningen. För förvaltningens vidkommande är förslaget om att möjliggöra för tillsynsmyndigheterna att kunna ta ut ersättning för provtagnings och analyskostnader samt förslaget om införande av miljö sanktionsavgift för utebliven sortering av bygg- och rivningsmaterial särskilt välkommet. Härvid vill förvaltningen särskilt förstärka Naturvårdsverkets uttalande om vikten av att tillräckligt höga miljö sanktionsavgifter

införs för juridiska personer som inte sorterar sitt bygg- och rivningsavfall enligt lagstiftningen.

Även om förslag till sanktionsnivåer inte faller inom ramen för det nu redovisade uppdraget anser förvaltningen att det är angeläget att staden redan nu, i egenskap av tillsynsmyndighet, understryker vikten av tillräckligt höga sanktionsnivåer som är kännbara för att nå önskad effekt.